

แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น
เขตพื้นที่ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
COMMUNITY LEADERSHIP DEVELOPMENT GUIDELINES FOR LOCAL
DEVELOPMENT IN THE AREA OF KHLONG LAN PHATTHANA SUB-DISTRICT,
KHLONG LAN DISTRICT, KAMPHAENG PHET PROVINCE

นพดล ออดทรัพย์¹ ขจรอรุณพน พงศ์วิริทธิ์ธร² ศิกัญจน์มณี ไชเอร์ส³ วลัยลักษณ์ พันธุ์⁴
เจษฎา ช.เจริญยิ่ง⁵ จุฑามาศ นวลพริ้ง⁶ บดินทร์ พญาพรหม⁷
Noppadol Odsuph, Kajornatthapol Pongwirithon, Sikarnmanee Syers
Walailak Panturee, Jessada Chor Charoenying, Chuthamas nualpring
Bordin Phayaphrom

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำชุมชนและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเขตพื้นที่ ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งประชากรใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 394 คน โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบการคำนวณจากการใช้สูตรคำนวณของ Yamane การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ใช้แบบสอบถามในรวบรวมข้อมูล ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.76

Received: 2020-09-25 Revised: 2020-10-29 Accepted: 2020-10-30

¹ กรมการพัฒนาชุมชน อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร, The Community Development Department Khlong Lan District, Kamphaeng Phet Province. E-mail: tok2029@gmail.com

² คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College. E-mail: tok2029@gmail.com

³ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Isan, Khon Kaen Campus

⁴ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College

⁵ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand

⁶ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand

⁷ ศูนย์การจัดการอีเลิร์นนิ่งแห่งเอเชีย, มาเลเซีย Asia eLearning Management Center, Malaysia

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.86, S.D.=0.56) เมื่อพิจารณารายด้านที่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาชุมชน ($\bar{X}$ = 4.96, S.D.= 0.58) ด้านความสามารถในการจูงใจให้เชื่อถือศรัทธาและยอมรับ ($\bar{X}$ = 4.89, S.D.= 0.67) ด้านความสามารถในการประสานงาน ($\bar{X}$ = 4.86, S.D.= 0.70) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X}$ = 4.81, S.D.= 0.79) และด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหา ($\bar{X}$ = 4.77, S.D.= 0.84) แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเขตพื้นที่ ควรมุ่งเน้น 1.) การพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นผู้นำและความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ เพื่อได้รับความเชื่อถือและการยอมรับจากประชาชน 2.) ควรมีการติดต่อสื่อสารให้ทุกคนเข้าใจและร่วมกันทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้กระบวนการประสานงานแบบมีส่วนร่วมภายในชุมชน 3.) กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาชุมชนที่ชัดเจนและมีวิธีการที่แน่นอนในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ (Keywords): ภาวะผู้นำชุมชน; การพัฒนาท้องถิ่น; แนวทางพัฒนา

Abstract

This research had the objectives to study the community leadership and to find the proper guidelines to develop the community leadership in the area of Khlong Lan Phatthana Sub-district, Khlong Lan District, Kamphaeng Phet Province. The samples used in this research were 394 people who live in the area of Khlong Lan Phatthana Sub-district, Khlong Lan District, Kamphaeng Phet Province by using Yamane's formula to calculate the sample sizes. The purposive sampling had been used in this research. The questionnaires were used to collect data and the alpha coefficient was 0.76. The results showed that community leadership in overall was at a high level ($\bar{X}$ = 4.86, S.D. =0.56). When considering each aspect, they are in descending order as follows: the perception of the news on community development ($\bar{X}$ = 4.96, S.D. =0.58), the ability to motivate the belief, trust and accept ($\bar{X}$ = 4.89, S.D. =0.67), the ability to coordinate ($\bar{X}$ = 4.86, S.D. =0.70), the vision in development ($\bar{X}$ = 4.81, S.D. =0.79), and the ability to solve the problems respectively ($\bar{X}$ = 4.77, S.D. =0.84). Guidelines for community leadership development for local development in the area should focus on the aspects as follows: 1. Develop the personality, leadership, and knowledge in various fields to gain the trust and respect of people. 2. Keep communicating to everybody to get the same understanding and be able to work together effectively through the participatory coordination process within the community. 3. Have a clear vision about the community development and have the proper way to work and achieve the goals in accordance with the vision.

Keywords: Community Leadership; Local Development; Development Guidelines

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันโลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่องเป็นพลวัตอันเนื่องมาจากผลการเปลี่ยนแปลงหลายประการ บทบาทของผู้นำท้องถิ่นก็เช่นกัน ในแต่ละกาลสมัยย่อมขึ้นอยู่กับภารกิจและความรับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งศตวรรษที่ 21 สังคมชุมชนมีความสลับซับซ้อนเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นภาวะผู้นำของผู้นำท้องถิ่นจึงต้องได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในอนาคตผู้นำท้องถิ่นจึงมีบทบาทอย่างมากต่อการดำเนินงานภารกิจของท้องถิ่นทั้งการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ผู้นำจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์สภาพแวดล้อมทางด้านสังคมเมื่อสังคมโลกเชื่อมโยงสัมพันธ์กันมากขึ้น (พระพลากร สุ่มงคโล (อนุพันธ์) และคณะ, 2561) สังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่จุดเปลี่ยนผ่านครั้งสำคัญ เมื่อประชาชนเริ่มต้นตัวและสนใจความเป็นไปของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและการเมืองอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน สภาวะดังกล่าวมีคุณูปการอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนประเทศชาติให้ข้ามพ้นสถานการณ์วิกฤต ทิศทางของผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีการพัฒนาในมิติด้าน สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การพัฒนาความเข้มแข็งชุมชน การเรียนรู้ถ่ายทอดภูมิปัญญา ส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม การปกครองท้องถิ่นเกิดจากความจำเป็นในเรื่องการจัดทำบริการสาธารณะโดยรัฐบาลส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคได้กระจายอำนาจในการตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการบางส่วนไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้สามารถแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว อีกทั้งยังสอดคล้องกับสภาพปัญหาวิถีชีวิต จารีตประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้มากกว่านอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจโดยตรงในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้นอีกด้วย (รณิดา มนต์ขลัง, 2559) ดังนั้นผู้นำท้องถิ่นหรือผู้นำชุมชนนับว่ามีความสำคัญต่องานพัฒนาชุมชนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการพัฒนาชุมชนเป็นการรวมตัวประชาชนในระดับพื้นฐาน โดยจัดให้มีผู้นำท้องถิ่นต่าง ๆ ทั้งที่เป็นผู้นำที่ไม่เป็นทางการและผู้นำที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความสำคัญ เพราะเป็นผู้ที่ชาวบ้านเคารพนับถือ มีความรู้ มีประสบการณ์ดีกว่าชาวบ้าน มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดีกว่า มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรภายนอกมากกว่า และเป็นผู้มีความรู้และวิธีการใหม่ไปปฏิบัติก่อนผู้อื่น ผู้นำจึงเป็นตัวเชื่อมที่ดีระหว่างชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งถือเป็นสื่อความคิดแบบสองทาง (Two Way Communication) ซึ่งผู้นำท้องถิ่นจะเป็นผู้ที่รับรู้และเข้าใจปัญหาความต้องการของชาวบ้านและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทราบ นำความคิดและวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ จากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือนักวิชาการไปสู่ชาวบ้าน อาจกล่าวได้ว่าผู้นำท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการพัฒนาหมู่บ้านเป็นอย่างมาก บทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนระดับตำบลหรือหมู่บ้าน นอกจากผู้นำท้องถิ่นแต่ละคนจะมีหน้าที่เฉพาะด้านของตนแล้ว หน้าที่ในภาพรวมที่จะช่วยให้งานพัฒนาดำเนินการไปแบบองค์รวมก็เป็นส่วนสำคัญที่จะต้องตระหนัก ซึ่งผู้นำท้องถิ่นต้องแสดงบทบาทร่วมกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งขององค์กรให้เกิดขึ้น บทบาทหน้าที่ดังกล่าว นับตั้งแต่การรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาชุมชนมีความสามารถในการสนใจให้เชื่อถือศรัทธาและยอมรับ มีความสามารถในการประสานงาน มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและ

การมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนา (Saratatthana Viroj, 2014) การพัฒนาท้องถิ่นเขตพื้นที่ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีความเป็นมาและพัฒนาการการขับเคลื่อนงานองค์กรชุมชนโดยก่อเกิดและรวมตัวระดับชุมชน อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ระยะแรกการทำงานลักษณะต่างคนต่างทำงานในพื้นที่ของตนเองร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ สภาพการมีส่วนร่วมน้อย ชุมชนเป็นเป้าหมายในการพัฒนา ผู้ถูกพัฒนามีความเชื่อมั่นต่อศักยภาพในการดำเนินงานของคณะทำงานน้อย และชุมชนไม่มีการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มเติมความเชื่อมั่น หรือเพิ่มศักยภาพของคณะทำงานเท่าที่ควร และที่สำคัญการขาดภาวะผู้นำของผู้นำส่งผลให้การรวมกลุ่มไม่เข้มแข็ง ผู้นำขาดความรับผิดชอบ การขับเคลื่อนและการพัฒนาองค์กรชุมชนไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่มีบางชุมชนมีผู้นำที่มีภาวะผู้นำสูงจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อจัดการชุมชนตนเองต่อไป

จากข้อมูลความสำคัญของปัญหาและความเป็นมาดังกล่าว ภาวะผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น บนฐานคติที่ว่า ภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่สร้างและพัฒนาได้ ด้วยเหตุผลความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว คณะวิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำชุมชน การเปรียบเทียบจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษาและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเขตพื้นที่ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ดังนั้นหากมีการบริหารจัดการในการพัฒนาชุมชน ผู้นำต้อง มีการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาชุมชน มีความสามารถในการจูงใจให้เชื่อถือศรัทธา และยอมรับ มีความสามารถในการประสานงาน มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา และการมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและเกิดความเข้มแข็งของชุมชน โดยการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเหมาะสมกับการปฏิบัติจริงแล้ว ผู้นำที่มีภาวะผู้นำก็จะสามารถนำองค์กรให้มั่นคง อยู่รอดและเพื่อนำไปสู่การจัดการชุมชนพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

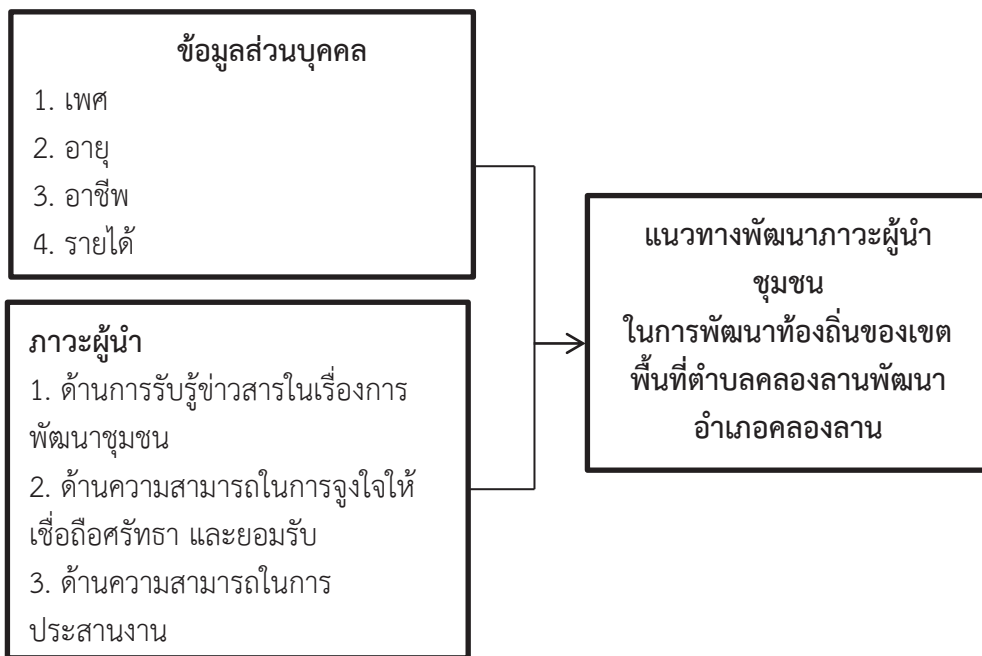
1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเขตพื้นที่ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเขตพื้นที่ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาตามแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ สามารถสรุปได้ดังนี้ 1.) ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 2.) ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นและการจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามและทำงานให้บรรลุเป้าหมายของชุมชน ภาวะผู้นำเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหน้าที่ที่จะกำหนดหรือชักจูงให้กลุ่มบุคคลในชุมชนทำงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และการมีอิทธิพลต่อกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ได้แก่ ด้านการรับรู้ข่าวสารใน

เรื่องการพัฒนาชุมชน ด้านความสามารถในการจูงใจให้เชื่อถือศรัทธาและยอมรับ ด้านความสามารถในการประสานงาน ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา และด้านการมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนา 3.) ภาวะผู้นำในการพัฒนาชุมชน หมายถึง กระบวนการใช้ภาวะผู้นำชุมชน ในการส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น จูงใจ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนเป็นไปตามแผนงาน และจุดประสงค์ที่วางไว้ และเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดความเจริญเติบโตงอกงาม และดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจ 4.) การรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาชุมชน หมายถึง การติดตามข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ หรือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง 5.) ความสามารถในการจูงใจให้เชื่อถือศรัทธาและยอมรับ หมายถึง ความสามารถปฏิบัติให้เป็นประจักษ์ และเป็นที่ยอมรับ เชื่อถือ ศรัทธาจากองค์กรและประชาชนในท้องถิ่น 6.) ความสามารถในการประสานงาน หมายถึง การมีมนุษยสัมพันธ์สามารถทำงานกับเพื่อนร่วมงาน และประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงประชาชนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี 7.) ความสามารถในการแก้ไขปัญหา หมายถึง การใช้ความรู้ ความสามารถ และปฏิกิริยาไหวพริบในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพจนบรรลุสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปกรอบแนวคิดได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

2. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามกับผู้นำชุมชน และประชาชน ในเขตพื้นที่ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ 22 หมู่บ้าน จำนวนประชากรชาย 11,640 คน จำนวนประชากรหญิง 11,917 คน จำนวนประชากรทั้งหมด 23,557 คน (ข้อมูลจากเทศบาลตำบลคลองลานพัฒนา, 2563) จำนวน 394 คน เป็น

กลุ่มตัวอย่างซึ่งทำการคัดเลือก โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบการคำนวณจากการใช้สูตรคำนวณของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ ซึ่งกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 และการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากข้อมูลการตอบมีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสนใจในการให้ข้อมูลของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งออกได้เป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ประกอบการ โดยเป็นแบบสอบถามแบบให้เลือกเพียงคำตอบเดียว ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลทั่วไปของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบตัวเลือก (Check List) จำนวน 5 ข้อคำถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา และตอนที่ 2 ระดับภาวะผู้นำในการพัฒนาชุมชนของผู้นำชุมชนของเขตพื้นที่ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชรแบบสอบถามแบบมาตราส่วนเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำชุมชน ประกอบด้วยด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาชุมชน ด้านความสามารถในการจูงใจให้เชื่อถือศรัทธาและยอมรับ ด้านความสามารถในการประสานงาน ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนา ซึ่งวัด โดยใช้ไลเคิร์ต สเกล (Likert Scale) 6 ระดับ คือ ภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับคะแนน 5 จนถึงมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อยที่สุด ระดับคะแนน 1 และแปลความตามค่าเฉลี่ย 5.50 – 6.00 แสดงว่าภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด จนถึงค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 แสดงว่ามีภาวะผู้นำอยู่ในระดับระดับน้อยที่สุด โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเพื่อถามถึงแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นเขตพื้นที่ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ในแต่ละด้าน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาชุมชน 2. ด้านความสามารถในการจูงใจให้เชื่อถือศรัทธาและยอมรับ 3. ด้านความสามารถในการประสานงาน 4. ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหา และ 5. ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนา ซึ่งการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.762

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยวิธีการให้ทีมวิจัยของผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์และกรอกคำตอบให้กับประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเขตพื้นที่ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร และนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้การวิเคราะห์แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเขตพื้นที่ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับกำหนดการวัดเป็นการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ข้อมูล (Content Analysis) โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ประเด็นการศึกษา สังเคราะห์เพื่อให้ได้ภาพรวมภายใต้กรอบแนวคิด สรุปผลการศึกษา และนำเสนอผลการศึกษาโดยการพรรณนาความ (Descriptive)

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55.00 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 45.00 อายุระหว่าง 35-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.70 ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 37.30 รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 57.10 และมีระดับการศึกษาประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 44.20

ระดับภาวะผู้นำชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณารายด้านที่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 4.96$, S.D. = 0.58) ด้านความสามารถในการจูงใจให้เชื่อถือศรัทธาและยอมรับ ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.67) ด้านความสามารถในการประสานงาน ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.70) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.79) และด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.84) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.95) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยของภาวะผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเขตพื้นที่ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานการ แปลผล และการจัดลำดับ โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำชุมชน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. ด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาชุมชน	4.96	0.58	มาก
2. ด้านความสามารถในการจูงใจให้เชื่อถือศรัทธาและยอมรับ	4.89	0.67	มาก
3. ด้านความสามารถในการประสานงาน	4.86	0.70	มาก
4. ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหา	4.77	0.84	มาก
5. ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนา	4.81	0.79	มาก
รวมรายด้าน	4.86	0.56	มาก

ภาวะผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเขตพื้นที่ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ในรายด้านสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.96$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณารายข้อที่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้นำชุมชนสนใจติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาด้านต่าง ๆ จากจังหวัดอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 5.32$, S.D. = 0.79) รองลงมาได้แก่ ผู้นำชุมชนให้ความสนใจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากหน่วยงานต่าง ๆ และนำมาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบเสมอ ($\bar{X} = 5.05$, S.D. = 0.62) และผู้นำชุมชนมีการติดตามข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนจากเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.82) และผู้นำชุมชนนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาดูงานจากหน่วยงานอื่นมาปรับปรุงและพัฒนาการทำงาน ($\bar{X} = 4.96$, S.D. = 0.21)

2. ด้านความสามารถในการจูงใจให้เชื่อถือศรัทธาและยอมรับ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณารายข้อที่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้นำชุมชนสามารถสร้างศรัทธาให้ชุมชนเกิดความเชื่อมั่นเชื่อถือและปฏิบัติตามในทุกเรื่องที่ขอความร่วมมือ ($\bar{X} = 5.15$, S.D. = 0.74) รองลงมาได้แก่ ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่ได้รับความเชื่อถือและการยอมรับนับถือจากประชาชนในพื้นที่ ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.28) ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่ได้รับความเชื่อถือและการยอมรับนับถือจากประชาชนนอกพื้นที่ ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.42) และผู้นำชุมชนมีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าเผชิญกับปัญหาและแก้ปัญหาด้วยความมั่นใจ ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.52)

3. ด้านความสามารถในการประสานงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณารายข้อที่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้นำชุมชนเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสามารถสร้างความร่วมมือภายในชุมชนได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 5.02$, S.D. = 0.21) รองลงมาได้แก่ ผู้นำชุมชนมีความสามารถในการบริหารโดยประสานงานแบบเป็นทางการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.34) ผู้นำชุมชนสามารถทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.97) และผู้นำชุมชนสามารถติดต่อสื่อสารให้ทุกคนเข้าใจและร่วมกันทำงานได้ ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.18)

4. ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณารายข้อที่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้นำชุมชนใช้เหตุผลและข้อมูลที่มีอยู่ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 5.06$, S.D. = 0.46) รองลงมาได้แก่ ผู้นำชุมชนของทำนสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพมีประสิทธิผลทำให้ชุมชนเกิดความพึงพอใจและส่งผลให้งานที่กระทำบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.35) ผู้นำชุมชนเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันที ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.41) และผู้นำชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาหรือเหตุการณ์ร้ายแรงและความตึงเครียดที่เกิดขึ้นได้ทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.25)

5. ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณารายข้อที่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้นำชุมชนสามารถวางแผนทิศทางในอนาคตของ

ชุมชน โดยเชื่อมโยงกับความต้องการของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.84) รองลงมา ได้แก่ ผู้นำชุมชนมีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับนโยบายตามแผนพัฒนาของเทศบาล ตำบล ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.47) ผู้นำชุมชนเป็นผู้กำหนดทิศทางของชุมชนให้ดำเนินการตามเป้าหมาย โดยการวางแผนการทำงาน การจัดกำลังคนและการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.79) และผู้นำชุมชนเป็นผู้มองการณ์ไกลและมุ่งความสำเร็จของชุมชนเป็นหลัก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.58)

แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเขตพื้นที่ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จากการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาและนำมาวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งได้แนวทางในการพัฒนาในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาชุมชน ควรมุ่งเน้นการพัฒนา 1.1) ผู้นำชุมชนควรมีความสนใจเกี่ยวกับข่าวสารในการพัฒนาด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาพัฒนาต่อยอดในการพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างสม่ำเสมอ 1.2) ผู้นำชุมชนควรมีการเข้าร่วมการศึกษาดูงานจากชุมชนภายนอกทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาชุมชนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ 1.3) ผู้นำชุมชนควรให้ความสนใจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากหน่วยงานต่าง ๆ และนำมาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบเสมอเพื่อที่ประชาชนจะได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น และ 1.4) ผู้นำชุมชนควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาด้านการสื่อสารเพื่อพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารกับประชาชนและเรียนรู้กระบวนการสื่อสารที่หลากหลาย เช่น การจัดเวทีประชาคม

2. ด้านความสามารถในการจูงใจให้เชื่อถือศรัทธาและยอมรับ ควรมุ่งเน้นการพัฒนา คือ 2.1) ผู้นำชุมชนควรได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นผู้นำและความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเพื่อได้รับความเชื่อถือและการยอมรับนับถือจากประชาชนนอกพื้นที่ 2.2) ผู้นำชุมชนควรมีการพัฒนาความรู้ความสามารถในการพัฒนาชุมชนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าเผชิญกับปัญหาและแก้ปัญหาด้วยความมั่นใจ 2.3) ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยกย่องเชิดชูผู้นำชุมชนที่เป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อสร้างความเชื่อถือและศรัทธาและเป็นที่ยอมรับให้กับประชาชนทั่วไปได้รับทราบ และ 2.4) ผู้นำชุมชนควรสร้างศรัทธาให้ประชาชนในชุมชนเกิดความเชื่อมั่นเชื่อถือและปฏิบัติตามในทุกเรื่องที่ขอความร่วมมือ

3. ด้านความสามารถในการประสานงาน ควรมุ่งเน้นการพัฒนา คือ 3.1) ผู้นำชุมชนควรมีการติดต่อสื่อสารให้ทุกคนเข้าใจและร่วมกันทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้กระบวนการประสานงานแบบมีส่วนร่วมภายในชุมชน 3.2) ผู้นำชุมชนควรมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกอย่างสม่ำเสมอเพื่อส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี 3.3) ผู้นำชุมชนควรมีการพัฒนาความสามารถในการบริหารโดยประสานงานแบบเป็นทางการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี และ 3.4) ผู้นำชุมชนควรมีการประสานงานแบบบูรณาการกับภาคีเครือข่ายในการพัฒนาชุมชนเพื่อสร้างระบบการประสานงานที่เข้มแข็งและเกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหา ควรมุ่งเน้นการพัฒนา คือ 4.1) ผู้นำชุมชนควรพัฒนาระบบการแก้ไขปัญหาหรือเหตุการณ์ร้ายแรงที่เกิดขึ้นภายในชุมชนเพื่อลดความตึงเครียดที่เกิดขึ้นให้ได้

ทุกครั้ง 4.2) ผู้นำชุมชนควรมีการนำเครื่องมือ กลไกกระบวนการแก้ไขปัญหาคือเป็นระบบและต้องใช้ข้อมูลที่ต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบันในการนำมาแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นภายในชุมชน เพื่อสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ทันที 4.3) ผู้นำชุมชนควรใช้เหตุผลและข้อมูลที่มีอยู่ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหายังมีประสิทธิภาพมีประสิทธิภาพทำให้ชุมชนเกิดความพึงพอใจและส่งผลให้งานที่กระทำบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย 4.4) ผู้นำควรดูสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงภายในชุมชน เช่น คน สภาพแวดล้อมและนำมาคิดวิเคราะห์ให้แตกผลึก แยกให้เห็นเหตุของปัญหาให้ชัดเจน พร้อมวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบในการแก้ไขปัญหานั้นโดยยึดหลักของเหตุและผลที่ต้องให้มากที่สุด 4.5) ผู้นำชุมชนควรมีกระบวนการประชาคมมาใช้ในการรับฟังปัญหาและแก้ไขปัญหาย่างแท้จริงและส่งเสริมให้เกิดกระบวนการบูรณาการร่วมกันในการแก้ไขปัญหาระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชน

5. ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนา ควรมุ่งเน้นการพัฒนา คือ 5.1) ผู้นำชุมชนควรมีกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาชุมชนที่ชัดเจนและมีวิธีการที่แน่นอน ในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ 5.2) ผู้นำชุมชนควรรู้ข้อมูลในชุมชนถึงโอกาส อุปสรรค จุดแข็ง จุดอ่อนของชุมชนแล้ว นำมากำหนดต้องการที่จะให้ชุมชนตนเองพัฒนาไปในแนวทางไหนเพื่อนำมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ ในการพัฒนาชุมชนให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด 5.3) ผู้นำชุมชนควรมีกำหนดทิศทางของชุมชนให้ดำเนินการตามเป้าหมาย โดยการวางแผนการทำงานการจัดกำลังคน และการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ 5.4) ผู้นำชุมชนควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับนโยบายตามแผนพัฒนาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยใช้กระบวนการบูรณาการกับหน่วยงานภายนอกในการพัฒนาชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ 5.5) ผู้นำชุมชนควรมีการวางแผนทิศทางในอนาคตของชุมชนโดยเชื่อมโยงกับความต้องการของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี และมองการณ์ไกลและมุ่งความสำเร็จของชุมชนเป็นหลัก

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นเขตพื้นที่ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีประเด็นที่สามารถมาอภิปรายผลได้ 5 ประเด็นดังนี้

1. ระดับด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาชุมชน จากผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้นำชุมชนสนใจติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาต่าง ๆ จากจังหวัดอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาได้แก่ ผู้นำชุมชนให้ความสนใจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากหน่วยงานต่าง ๆ และนำมาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบเสมอ และผู้นำชุมชนมีการติดตามข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนจากเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครวิณ หนูจ้อย, (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ผู้นำชุมชนแห่งการเรียนรู้ พบว่า การส่งเสริมกระบวนการพัฒนาชุมชน กลไกสำคัญคือการสร้างผู้นำชุมชนเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการพัฒนาและร่วมแก้ไขปัญหามุมชุมชน ด้วยการพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้เพื่อให้เป็นผู้นำชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยให้ความรู้ ความเข้าใจในการทำงาน มีคุณลักษณะความสามารถด้านทักษะและเจตคติในการทำงานสามารถวิเคราะห์ปัญหาและเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ

2. ด้านความสามารถในการจูงใจให้เชื่อถือศรัทธาและยอมรับ จากผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้นำชุมชนสามารถสร้างศรัทธาให้ชุมชนเกิดความเชื่อมั่นเชื่อถือและปฏิบัติตามในทุกเรื่องที่ขอความร่วมมือ รองลงมาได้แก่ ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่ได้รับความเชื่อถือและการยอมรับนับถือจากประชาชนในพื้นที่ และผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่ได้รับความเชื่อถือและการยอมรับนับถือจากประชาชนนอกพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จักรีศรีจารุเมธีญาณ และพระณัด วทฺฒโน, (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำกับการพัฒนาชุมชน ผลการวิจัยพบว่า คุณสมบัติที่ผู้นำแต่ละท่านมีอยู่โดยไม่จำเป็นต้องเหมือนกันโดยหลักการสัปปุริสธรรม คือ คุณธรรมของผู้นำที่จะต้องรู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาลเวลา รู้ชุมชน รู้บุคคล และเลือกใช้คุณธรรมนั้นอย่างเหมาะสม เพราะถ้าผู้นำรู้จักสภาพการณ์ที่เหมาะสมย่อมสามารถที่จะนำพาสังคมไปสู่ความเป็นสังคมแห่งความดีงาม หลักการที่ทำให้เป็นผู้นำนั้นประกอบด้วยหลายองค์ประกอบ การรู้จักตนเองและค้นหาปรับปรุงตัวเอง ให้รู้จักตัวเอง ให้เกิดความเชี่ยวชาญ เพื่อขึ้นนำองค์กรสู่สิ่งใหม่ๆ ด้วยความรับผิดชอบและมีการวางแผนในการดำเนินงานเพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่คนในชุมชน รวมถึงเป็นตัวอย่างให้กับบุคคลอื่น และเข้าถึงผู้คนในชุมชนด้วยความเข้าใจ ทำให้สามารถสื่อสารกับผู้คนในชุมชนได้ง่าย เพื่อให้การสื่อความหมายเป็นแนวทางก้าวไปสู่ความสำเร็จ

3. ด้านความสามารถในการประสานงาน จากผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้นำชุมชนเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสามารถสร้างความร่วมมือภายในชุมชนได้เป็นอย่างดี รองลงมาได้แก่ ผู้นำชุมชนมีความสามารถในการบริหาร โดยประสานงานแบบเป็นทางการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี และผู้นำชุมชนสามารถทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี จักรีศรี จารุเมธีญาณ และพระณัด วทฺฒโน, (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำกับการพัฒนาชุมชน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของผู้นำชุมชนมีลักษณะที่ไม่ต่างจากลักษณะของผู้นำทั่วไป เพียงแต่ความเป็นผู้นำในระดับชุมชนนั้นจะมีความเป็นกันเองกับชาวบ้าน มีความใกล้ชิดและเป็นระบบเครือข่ายที่สามารถสรุป ได้แก่ 1. มีความรู้ ความสามารถในการกิจกรรมที่มีอยู่ในชุมชนเป็นอย่างดี 2. มีคุณธรรม เช่น ความโอบอ้อมอารี เป็นที่ยอมรับได้ในชุมชน 3. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน 4. สามารถประสานต่อเรื่องต่าง ๆ ได้ 5. มีฐานะค่อนข้างมั่นคง และ 6. มีความเป็นกันเองสูงหรือมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งลักษณะสำคัญประการหนึ่งของผู้นำไม่ว่าจะเป็นแบบทางการหรือไม่เป็นทางการ จะต้องมีความอดทน มีเงื่อนไขในการปกครองต่าง ๆ เช่น กฎระเบียบ ข้อบังคับ การให้ทุน ให้โทษ นอกจากนี้ผู้นำยังมีเรื่องของ วิสัยทัศน์ ความซื่อสัตย์ การจัดความสำคัญก่อนหลัง ความสามารถในการสร้างสรรค์การเปลี่ยนแปลงทางบวก ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการสื่อสารที่ดีและมีวินัย

4. ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหา จากผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้นำชุมชนใช้เหตุผลและข้อมูลที่มีอยู่ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา รองลงมาได้แก่ ผู้นำชุมชนของท่านสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพทำให้ชุมชนเกิดความพึงพอใจและส่งผลกระทบต่อหน่วยงานที่กระทำบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและผู้นำชุมชนเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันที ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จักรีศรี จารุเมธี

ญาณ และพระณัด วทฺฒโน, (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำกับการพัฒนาชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของผู้นำไม่ว่าจะเป็นแบบทางการหรือไม่เป็นทางการจะต้องมีลูกน้อง มีเงื่อนไขในการปกครองต่าง ๆ เช่น กฎระเบียบ ข้อบังคับ การให้คุณ ให้โทษ ฯลฯ นอกจากนี้ผู้นำยังมีเรื่องของ วิสัยทัศน์ ความซื่อสัตย์ การจัดความสำคัญก่อนหลัง ความสามารถในการสร้างสรรค์การเปลี่ยนแปลงทางบวก ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการสื่อสารที่ดีและมีวินัย

5. ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนา จากผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้นำชุมชนสามารถวางแผนทิศทางในอนาคตของชุมชน โดยเชื่อมโยงกับความต้องการของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี รองลงมาได้แก่ ผู้นำชุมชนมีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับนโยบายตามแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล และผู้นำชุมชนเป็นผู้กำหนดทิศทางของชุมชนให้ดำเนินการตามเป้าหมาย โดยการวางแผนการทำงาน การจัดกำลังคน และการลงมือปฏิบัติเพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Khiawlie, (2017) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้นำที่ดีต้องเป็นบุคคลที่มีศีล สมาธิ และปัญญา ที่จะพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่จุดหมาย คุณลักษณะอีกประการหนึ่งที่แสดงออกถึงการเป็นผู้นำที่มีวุฒิภาวะคือ ความตระหนักในความรับผิดชอบ เช่น ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับเลือกเข้ามาเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคมส่วนรวม เป็นต้น โดยมีลักษณะของการเกิดผู้นำ โดยบุคคลที่มีความสามารถช่วยให้ผู้อื่นหรือชุมชนได้มีข้อตกลงร่วมกัน และพยายามหาทางออกเพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ พฤติกรรมของผู้นำนั้นจะมีอิทธิพลเหนือบุคคลทั่วไปเพื่อก่อให้เกิดการร่วมมือกันทำงาน โดยมุ่งความสำเร็จเป็นสำคัญหรืออาจกล่าวได้ง่ายๆ คือผู้ที่มีอำนาจหรืออิทธิพลทางสังคมสามารถชักจูงคนในสังคมของตนได้ และซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เหมิกา ทองเรือง, สำราญ วิเศษ และกชกร เดชะคำภู, (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามความคาดหวังของประชาชนเทศบาลตำบลนาคำ อำเภอสว่างนคราม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า การสร้างแรงบันดาลใจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ที่กระตุ้นและสร้างแรงจูงใจ ให้ประชาชนในหมู่บ้าน มีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา การพัฒนาชุมชนด้วยชุมชน เกิดการมีส่วนร่วม ช่วยกันคิด ช่วยกันทำและเป็นผู้ที่มีการสร้างทัศนคติ ที่ดี คิดในแง่บวกต่อประชาชน โดยผู้ที่มีมาตรฐานในการทำงาน จะทำงานที่รับผิดชอบต่อบรรลุปเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

การพัฒนาภาวะผู้นำชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเขตพื้นที่ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ควรมุ่งเน้นดังนี้

1. ผู้นำชุมชนต้องมีการพัฒนาภาวะผู้นำให้ครบทุกด้านอย่างต่อเนื่อง สร้างเครือข่ายภายนอกชุมชนเพื่อก่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกันพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความเชื่อถือให้กับคนในชุมชนโดยการแสดงถึงศักยภาพของการเป็นผู้นำอย่างแท้จริง

2. การพัฒนาชุมชนอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนเพื่อให้ผู้นำชุมชนมีความรู้ความเข้าใจภาวะผู้นำที่ดี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนโดยรวม

3. หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคและภาคเอกชน ควรมีการสร้างเครือข่ายการส่งเสริมศักยภาพผู้นำชุมชนด้านการบริหารจัดการชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนที่มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความรู้ในเชิงวิชาการที่เกิดขึ้นใหม่ในงานวิจัยนี้คือ การพัฒนาภาวะผู้นำให้ครบทุกด้านอย่างต่อเนื่อง สร้างเครือข่ายภายนอกชุมชนเพื่อให้ผู้นำชุมชนมีความรู้ความเข้าใจภาวะผู้นำที่ดีและมีการสร้างเครือข่ายการส่งเสริมศักยภาพผู้นำชุมชนด้านการบริหารจัดการชุมชน ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรมุ่งเน้นการศึกษากระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำและประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชนของผู้นำชุมชนในระดับต่าง ๆ เพื่อหาวิธีที่เหมาะสมในการพัฒนาชุมชนในยุคปัจจุบันและคุณลักษณะหรือคุณสมบัติความเป็นผู้นำของผู้นำชุมชนในระดับต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืนในอนาคตในประยุกต์ใช้ของแต่ละบริบทพื้นที่ของประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง (References)

เขมิกา ทองเรือง, สำราญ วิเศษ และกชกร เดชะคำภู. (2562). ภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามความคาดหวังของประชาชนเทศบาลตำบลนาคำอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม. *วารสารศิลปภูมิวิชาการ*, 5(2), 9-12.

ข้อมูลจากเทศบาลตำบลคลองลานพัฒนา. (2563). *ข้อมูลประชากร*. ออนไลน์: แหล่งที่มา <https://www.khlonglanpattana.go.th/condition.php>. [25 มกราคม 2563]

จักรีศรี จารุเมธีญาณ และพระณัด วฑฒโน. (2560). ภาวะผู้นำกับการพัฒนาชุมชน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*. 5(2), 523-538.

ดวงตา ราชอาษา. (2559). บทบาทของผู้นำในกระบวนการทศน์ใหม่. *วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*. 3(2), 180-196.

พระพลการ สุ่มงคโล (อนุพันธ์), พระครูปริยัติ วรเมธี, สยามพร พันธไชย และพระมหาไทยน้อย สलगสิงห์. (2561). ภาวะผู้นำท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*. 5(1), 194-213.

อัศวิน หนูจ้อย. (2559). ผู้นำชุมชนแห่งการเรียนรู้. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 7(1), 34-48.

Khiawlie, J. (2017). *Leadership and Community Leadership for Development*.

Retrieved: December 12, 2019, from: <https://www.l3nr.org/posts/448872>.

Saratthana, Viroj. (2014). *Leadership, Theories, And Contemporary Views*. Bangkok: Thipayawisut.